

ת"פ 37079/07/13 - מדינת ישראל נגד רועי ליטוב

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 37079-07-13 מדינת ישראל נ' ליטוב
תיק חיצוני: 0-5230-20120-8527

בפני	כב' השופטת אפרת פינק
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	רועי ליטוב

החלטה

לפניי בקשתו של הנאשם לביטול כתב האישום.

מבוא

1. נגד הנאשם הוגש ביום 18.7.13 כתב האישום המייחס לו עבירה של גרימת חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - "**חוק העונשין**") ועבירה של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.
2. ביום 26.3.14 נתן הנאשם מענה לכתב האישום. בא כוח הנאשם לא העלה באותה העת טענות מקדמיות כלשהן.
3. בין לבין התקיימו מספר דיונים נוספים.
4. ביום 7.10.14 החלה שמיעת הוכחות בתיק, שני עדי התביעה המרכזיים בתיק העידו, ונותרה עדות של עד תביעה אחד שהוא רופא ועדותו נדרשה לאור קושי להבין את תוכנו של מסמך רפואי שערך.
5. רק בתום דיון ההוכחות ביום 7.10.14, טען בא כוח הנאשם לראשונה, כי יש להורות על ביטול כתב האישום בטענה של הגנה מן הצדק. בהמשך לכך, הוריתי על הגשת טענות בכתב.

תמצית טענות הצדדים

6. בא כוח הנאשם טען כי כתב האישום מייחס לנאשם עבירה מסוג פשע. מכאן, שהתביעה הפרה את חובתה לערוך לנאשם שימוע, לפי סעיף 60א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - "**החוק**").
7. בהפרת החובה לערוך שימוע יש, לטענתו, פגיעה בעקרונות הצדק הטבעי וההגנות השלטוניות. יתרה מזאת, ייתכן שאם היה נערך שימוע, התביעה כלל לא היתה מגישה כתב אישום, או שהיתה מייחסת לנאשם עבירה במדרג נמוך יותר, מסוג עוון.

8. עוד טען, כי אין מקום לקיים שימוע בדיעבד, וזאת משום שהתנהלותה של התביעה בתיק מלמד, כי השימוע לא יערך בלב פתוח ובנפש חפצה. גם אין שימוע בדיעבד דומה לשימוע הנערך לנאשם קודם להגשת כתב אישום. לאור זאת, גם אין מקום להחלת דוקטרינת "הבטלות היחסית" בתיק דנן.
9. בא כוח הנאשם הוסיף וטען, כי לפגם של הפרת חובת השימוע נלוו שני פגמים נוספים: הנאשם לא הוזר באשר לעבירה של חבלה חמורה שהיא עבירה מסוג פשע, אלא הוזר בעבירה של עוון בלבד; המסמך הרפואי המבסס, לטענת התביעה, את תיאור החבלה שנגרמה למתלוננת, אינו קריא ותוכנו אינו נהיר דיו. מכאן, שהתביעה לא יכולה היתה לבסס עליו את כתב האישום.
10. בא כוח הנאשם ציין כי הנאשם אינו צריך להיפגע משום שבאי כוחו העלו את הבקשה לביטול כתב האישום בשל שגגה רק בשלב מאוחר. מכל מקום, כבר נפסק, כי ניתן להעלות טענות מקדמיות בכל שלב של הדיון.
11. באת כוח התביעה הודתה בכך שנפלה תקלה בהפרת חובת השימוע הקבועה בחוק. עם זאת, לטענתה, אין הלכה המחייבת את ביטול כתב האישום והסעד הראוי תלוי בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.
12. עוד טענה, כי יש להחיל על הבקשה לביטול כתב האישום את דוקטרינת "הבטלות היחסית". בהחלת הדוקטרינה יש לקחת בחשבון, כי זכויותיו של הנאשם לא נפגעו באופן מהותי, וזאת משום שבמהלך ניהול התיק נערכו מספר פגישות בין בא כוח הנאשם לראש לשכת התביעות בשלוחת רחובות. בפגישות אלו ניתנה לנאשם ולבא כוחו האפשרות להשמיע טענותיו ויש בכך כדי לרפא את הפגם שנפל.
13. לטענתה, הגם שהנאשם לא הוזר בראשית החקירה בדבר היותו חשוד בעבירה של חבלה חמורה, הרי שמתוכן החקירה עולה כי עומת מול העובדות המהותיות המבססות עבירה זו.
14. עוד הוסיפה וטענה, כי ביטול כתב האישום עלול להוביל להימשכות ההליך, אשר מצוי בעיצומו ועניינו באירועים משנת 2012, למשך חודשים רבים נוספים.
15. לאור האמור טענה, כי הסעד הראוי במקרה דנן הינו לקיים שימוע בדיעבד, כאשר התביעה נכונה לשמוע את טענותיו של הנאשם בנפש חפצה.

דין

הדין החל

16. הזכות לעריכת שימוע, אשר עוגנה בסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן - "**חוק סדר הדין הפלילי**") היא זכות מהותית, אשר נועדה לאפשר לנאשם החשוד בעבירה פשע לשטוח טענותיו בפני רשויות התביעה, קודם להגשת כתב האישום. זכות השימוע מגנה על זכויותיהם של חשודים והיא עשויה לייעל את מלאכת התביעה. ככל שיהא בידי חשוד לשכנע את התביעה שאין להעמידו לדין, תיחסך ממנו הפגיעה המלווה לניהול הליך פלילי, ויחסכו משאבי התביעה והשיפוט (ע"פ 1053/13 **היכל נ' מדינת ישראל** (23.6.13); בג"צ 4175/06 **הרב ראובן אלבז נ' היועץ המשפטי לממשלה** (6.6.06)).
17. על התביעה לאפשר לנאשם להשמיע טענותיו ועליה להודיע לנאשם על זכותו לשימוע, וזאת כאשר התביעה טרם גיבשה החלטה סופית להגיש נגדו כתב אישום. השימוע הוא מראש וזה הכלל. אין דין העלאת טענותיו של חשוד בפני רשויות התביעה קודם להגשת כתב האישום, כדין העלאת טענותיו של נאשם לאחר הגשת כתב האישום. אך טבעי ומובן כי יש בהחלטה על הגשת כתב אישום כדי להשליך על נכונותה של התביעה להקשיב לטענותיו של הנאשם בנפש חפצה, שהרי ההחלטה על הגשת כתב האישום כבר התקבלה. בשימוע בדיעבד עשויה התביעה להינעל על עמדותיה כפי שבאו לידי ביטוי בכתב האישום.

18. מהו הסעד הראוי בגין הפרת חובת הידוע וזכות השימוע לפי סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי? ניתן לומר, כי אין אחידות בסעד שעליו מורים בתי המשפט. בחלק מהמקרים הורו בתי המשפט על ביטול כתבי אישום בשל הפרת זכות השימוע (ראו למשל: ת"פ (י-ם) 5286/05 **פרקליטות מחוז ירושלים נ' אליהו** (18.9.07); תפ"ח (ת"א) 1138/05 **מדינת ישראל נ' ארד** (8.2.07); ע"פ (נצ') 1197/06 **מדינת ישראל נ' אלימלך** (24.10.06)). לעומת זאת, בחלק מהמקרים החילו בתי המשפט את דוקטרינת הבטלות היחסית וקבעו כי אין מקום לביטול כתב האישום (תפ"ח (ת"א) 1057/06 **מדינת ישראל נ' אזולאי** (23.11.06); ת"פ (חי') 5039/06 **מדינת ישראל נ' אסידו** (23.5.06); ע"פ (י-ם) 30541/06 **מדינת ישראל נ' בן אברהם** (25.2.05)).

19. בית המשפט העליון קבע לאחרונה, כי יש להבחין בין הפגם בהליך לבין תוצאות הפגם. החלת דוקטרינת הבטלות היחסית בנוגע לפגם משפטי בפעולת הרשות, תעשה תמיד על רקע נסיבותיו הפרטניות של המקרה (ענין **הייכל**). על ההחלטה בדבר הסעד הראוי לקחת בחשבון את נסיבות המקרה, ובכלל זה: התנהגות הצדדים; הפגיעה שתיגרם להם או לאינטרס הציבורי; האפשרות לתיקון וריפוי הפגם; השלב שבו מועלית הטענה; פגיעה בהגנת הנאשם למול הפגיעה שתיגרם לתביעה ולאינטרס הציבורי (ראו למשל: תפ"ח (ת"א) 1138/05 **מדינת ישראל נ' ארד** (8.2.07); תפ"ח (ת"א) 1199/05 **מדינת ישראל נ' פולנסקי** (3.1.07) (להלן - "ענין פולנסקי")).

20. מהו המועד המתאים להעלאת הטענה בדבר הפרת חובת השימוע? ככל טענה מקדמית, מן הראוי להעלות טענה בדבר הפרת חובת השימוע בשלב המקדמי של ניהול המשפט, וזאת משום שקבלת הטענה עשויה לייתר את בירור האישומים לגופם. בהתאם לכך נפסק, כי דרך המלך לדיון בטענות מקדמיות היא בתחילת המשפט, וזאת הגם שניתן, בנסיבות מסויימות, להעלותן גם בשלבים מאוחרים יותר של המשפט (ת"פ (י-ם) 46180-12-12 **מדינת ישראל נ' הרב בקשי דורון** (31.1.13); ישגב נקדימון **הגנה מן הצדק** (מהדורה שניה, 2009), בעמ' 478)). עוד נפסק, כי אין דין העלאת הבקשה לביטול כתב אישום בשל הפרת חובת השימוע בשלב ההוכחות במשפט, שבו עשויה להיגרם פגיעה קשה לאינטרס הציבורי, כדין העלאת הטענה בשלב מקדמי של המשפט (ענין **פולנסקי**).

21. מהי המסגרת המשפטית הראויה לדיון בבקשה לביטול כתב אישום בשל הפרת חובת השימוע? יש סבירו כי המסגרת הראויה לדיון בבקשה היא במסגרת דוקטרינת ההגנה מן הצדק (ת"פ (ת"א) 40131/07 **מדינת ישראל נ' בן רובי** (3.9.07)). אולם, נראה לי כי לאור בג"צ 9131/05 **ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ נ' מדינת ישראל** (6.2.06), יש לקיים את הדיון בבקשה לביטול כתב אישום בשל הפרת זכות השימוע בהתאם לדוקטרינת הביקורת המנהלית על מעשה המנהל. המדובר בפגם של התביעה, במסגרת החלטותיה המנהליות, ועל ההחלטה בדבר הסעד הראוי להינתן בהתאם לאיזון בין השיקולים השונים העומדים על הפרק, לרבות האינטרס הציבורי והאינטרס של הנאשם (ראו גם: בג"צ 6887/13 **קניאס נ' היועץ המשפטי לממשלה** (12.1.14); רענן ג' די "בית המשפט הפלילי בשבתו כבג"צ - הלכת ניר עם כהן ודוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים", חלק א' וחלק ב' (**הסניגור** 190 (2013), 4, **הסניגור** 202 (2013) 4)).

האם יש להורות על ביטול כתב האישום בנסיבות המקרה דנן?

22. אין מחלוקת כי במקרה שלפניי נפל פגם בהתנהלותה של התביעה. כתב האישום מייחס לנאשם עבירה של חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין, שהיא עבירה מסוג פשע. עם זאת, התביעה לא ערכה לנאשם שימוע, כמצוות סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי, ולא נתנה לנאשם ההזדמנות לשטוח טענותיו בפניה מראש וקודם להגשת כתב האישום.

23. גם לא ניתן לראות בפגישות עם התביעה לאחר שכבר הוגש כתב אישום משום ריפוי של הפגם. פגישות

הנערכות במהלך ניהול התיק נועדו, מעצם טבען, למשא ומתן בין הצדדים להסדר טיעון, והן אינן משמשות, גם מבחינה תוכנית מהותית כשימוע בדיעבד.

24. עם זאת, במסגרת דוקטרינת הבטלות היחסית, בהחלטה על הסעד הראוי, יש לקחת בחשבון את מכלול נסיבותיו של המקרה.

25. במקרה דנן, בא כוח הנאשם העלה את בקשתו לביטול כתב האישום רק לקראת תום פרשת התביעה, ולאחר שכבר שמעתי את עדי התביעה המרכזיים. הגם שאין בכך כדי למנוע את העלאת הטענה, ובפרט כאשר מדובר בשגגה שמקורה בבאי כוחו של הנאשם ולא בו, אולם יש בכך כדי להשליך על מערכת האיזונים.

26. ריפוי הפגם בדרך של ביטול כתב האישום בשלב כה מתקדם של ההליך יפגע באופן קשה באינטרס הציבורי. המדובר בכתב אישום שהוגש בשנת 2013 ושעניינו באירועים שאירעו בשנת 2012. שמיעת עדי התביעה המרכזיים כבר הסתיימה. בנסיבות אלו, יש בביטול כתב האישום כדי להביא להימשכות בלתי סבירה של ההליכים. יתרה מכך, אם יבוטל כתב האישום והתביעה תחליט על הגשת כתב אישום בשנית, לאחר שימוע, יהיה צורך בשמיעה מחודשת של העדים, והדבר אינו ראוי. להערכתו, ביטול כתב האישום עשוי בנסיבות אלו להוביל גם לפגיעה בזכויותיו של הנאשם עצמו, משום שאם התביעה לא תקבל טענותיו בשימוע ותעמוד על הגשת כתב אישום דומה נוסף, יהיה עליו לעמוד שוב לדין, באופן שבוודאי יוביל לעיניו דין מתמשך. למעשה, קשה להלום מדוע הנאשם עומד על טענתו בהקשר זה בשלב כה מתקדם של המשפט. מטרתו של שימוע להימנע מהגשת כתב אישום ולייתר הליכים שאין בהם צורך. אולם משהוגש כתב אישום וכבר נשמעו רוב עדי התביעה, וההליך נמשך כבר שנה ומחצה, כבר אין בביטול כתב האישום כדי לחסוך את ההליך השיפוטי. בנסיבות אלו, נראה לי שגם לצורך הגנה על זכויותיו של הנאשם, ישנה עדיפות לסיום ההליך בהקדם האפשרי.

27. בנסיבות אלו, נראה כי שימוע בדיעבד עדיף, באיזון הכולל בין האינטרסים שעל הכף, מביטול כתב האישום על מנת לערוך שימוע.

סוף דבר

28. באיזון בין האינטרס הציבורי לבין ההגנה על זכויותיו של הנאשם, הגעתי למסקנה כי על התביעה לערוך לנאשם שימוע בדיעבד. אין לי ספק, כי שימוע זה יתקיים בלב פתוח ובנפש חפצה.

29. הנאשם טען טענות נוספות, כי לא הוזנה בחקירתו שהוא חשוד בעבירה מסוג פשע, וכי נפלו פגמים במסמך רפואי שביקשה התביעה להגיש. שתי הטענות אינן מתאימות לבירור מקדמי, אלא מצריכות בירור עובדתי, שיש לערכו במהלך שמיעת התיק, ככל שהתביעה לא תקבל את טענותיו של הנאשם בשימוע.

30. לאור האמור, אני דוחה את בקשתו של הנאשם לביטול כתב האישום. התביעה תערוך לנאשם שימוע בהקדם האפשרי. בדיון ההוכחות הקרוב הקבוע ליום 20.1.15 תסתיים שמיעת פרשת התביעה. פרשת ההגנה תישמע בדיון נדחה, על מנת לאפשר את קיום השימוע קודם לכן.

ניתנה היום, כ"ו טבת תשע"ה, 17 ינואר 2015, בהעדר הצדדים.

